

(180) बोध्यानि । किपि-¹मूः-मुवौ-मुवः, निष्ठायाम्-²मवितम्-तः-तवान्, मूतम्-मूतः-मूतवान्, किनि^Aमूतिः; इमानि रूपाण्यस्य धातोः विशेषेण भवन्तीति विशेषः ।

(1230) “मव्य बन्धने” (I-भ्वादिः-508. सक. सेट्. पर.)

मव्यकः-व्यिका, मव्यकः-मव्यिका, मिमव्यिषकः-षिका, ³मामव्यकः-व्यिका; मव्यिता-त्री, मव्ययिता-त्री, मिमव्यिषिता-त्री, ⁴मामविता-मामव्यिता-त्री; ^Bमव्यन्-न्ती, मव्ययन्-न्ती, मिमव्यिषन्-न्ती; — —

मव्यिष्यन्-न्ती-ती, मव्ययिष्यन्-न्ती-ती, मिमव्यिषिष्यन्-न्ती-ती; — व्यतिमव्यमानः, मव्ययमानः, व्यतिमिमव्यिषमाणः, मामव्ययमानः-मामव्यमानः; व्यतिमव्यिष्यमाणः; मव्ययिष्यमाणः, व्यतिमिमव्यिषिष्यमाणः, मामव्यिष्यमाणः; ⁵मौः-मावौ-मावः; — — —

मव्यितम्-तः, मव्यितः, मिमव्यिषितः, मामव्यितः-तवान्; मव्यः, मव्यः, मिमव्यिषुः, मामव्यः; मव्यितव्यम्, मव्ययितव्यम्, मिमव्यिषितव्यम्, मामव्यितव्यम्; मव्यनीयम्, मव्यनीयम्, मिमव्यिषणीयम्, मामव्यनीयम्; ⁶मव्यम्-मव्यम्, मव्यम्, मिमव्यिष्यम्, ⁷मामव्यम्-मामव्यम्;

1. कौ परतः ‘ज्वरत्वर[श्रि]स्त्रिव्यविम्वामुपधायाश्च’ (6-4-20) इति उपधायाः वकारस्य च स्थाने ऊठादेशे सवर्णदीर्घे विसर्गे च रूपमेवम् । एवं क्तिन्पि ज्ञेयम् ।
2. धातोरस्य सेट्त्वात् मवितम् इति रूपम् । काशिकायां तु (6-4-20) मूतम्-तः-तवान् इति दृश्यते ।
3. यङन्तात् ण्वुलि अल्लोपयलोपयो रूपमेवम् ।
4. यङन्तात् तुजादिषु अल्लोपयलोपयोः, ‘हलो यमां यमि लोपः’ (8-4-64) इति यकारलोपे च मामविता इति रूपम् । ‘हलो यमाम्—’ (8-4-64) इति लोपस्य पाक्षिकत्वात्, तदभावे मामव्यिता इति रूपमिति ज्ञेयम् ।
5. किपि, ‘लोपो व्योर्वलि’ (6-1-66) इति धातुयकारलोपे धातुवकारस्य ऊठि, ‘एत्येधत्पूर्वसु’ (6-1-89) इति वृद्धौ च रूपमेवम् ।
6. प्यति, ‘हलो यमाम्—’ (8-4-64) इति यलोपस्य पाक्षिकत्वादूपद्वयम् । एवमेव यकि, ल्यपि च रूपद्वयं ज्ञेयम् ।
7. यङन्तात् यत्प्रत्यये ‘हलो यमां यमि—’ (8-4-64) इति लोपस्य वैकल्पिकत्वाद् रूपद्वयम् । एवमेव यकि, ल्यपि शानजन्तेऽपि ज्ञेयम् ।
- A. ‘कृण्वन्तमाश्चयंगतीरमूतिदं जगन्त्यवन्तं त्रिदशोपधावितम् ॥’ धा. का. 1.76.
- B. ‘प्रम्लेवितं रेवितवत्समण्डलीं मव्यङ्गिराभीरजनैरसूक्ष्मैः ॥’ धा. का. 1.65.